

בישול המותר שחיטה המותרת ביום טוב – האם לחשוש לזלזול

יום טוב? – 1085

לעיל עסקנו ב"זילותא דשבת/יו"ט" – שיש בו משום ביטול "כבוד שבת ויו"ט" (כמבואר באג"מ) קיים אופן נוסף של זלזול/אי כבוד לשבת בעצם העיסוק בדברים שכלשעצמם מותרים, ואע"פ כן אינם ראויים – וכדלקמן – ובדין שחיטה ביום טוב.

שמירת שבת בהלכתה פרק טז אות א

כל הדינים המובאים בפרק זה אמורים לגבי ילדים שלמטה מגיל בר - מצוה (או בת - מצוה) בלבד, ואילו אחרי עוברם גיל זה - ודאי רצוי שימנעו עצמם ממשחק בשבת וביו"ט, כי השבת, חמדת הימים, לעונג ניתנה, עונג רוחני מעין עולם הבא, וכל המכבדו מעשות בו דרכיו - נותנים לו נחלה בלי מצרים.

מדוע משחק מהווה סתירה לכבוד שבת/יו"ט – דייק בפסוק! מה ההבדל בין אכילה ושתייה לבין משחק? (לגבי כדור בשבת ובמקום פתוח יש הקדפה נוספת הן מדיני מוקצה – וכך נוקט הגר"ע יוסף זצ"ל והן מדין חשש עשיית גומות).

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן טז ד"ה ב' ומשחק

ומשחק השך בשבת, מעצם הדין אין לאסור אם נהנים מזה אבל ודאי יותר ראוי שלא לשחק בזה מצד דבר דבר, וגם לפעמים המנוצח מצטער ואז אסור מדינא ומצד דבר דבר.

רמב"ם הלכות יום טוב פרק א הלכה ה

כל מלאכה שאפשר לה ליעשות מערב יום טוב ולא יהיה בה הפסד ולא חסרון אם נעשית מבערב אסרו חכמים לעשות אותה ביום טוב אף על פי שהיא לצורך אכילה, ולמה אסרו דבר זה גזירה שמא יניח אדם מלאכות שאפשר לעשותן מערב יום טוב ליום טוב ונמצא יום טוב כולו הולך בעשיית אותן מלאכות וימנע משמחת יום טוב ולא יהיה לו פנאי לאכול ולשתות. /השגת הראב"ד/ וימנע משמחת יום טוב ולא יהיה לו פנאי לאכול ולשתות. א"א אין לזה טעם אלא מפני שהוא מכין מלאכתו ביום טוב ומרבה הטורח ליום קדש

כתב עת: זרע יעקב, דיני תיקון מלאכת אוכל נפש ביום טוב – לגבי דבר שניתן להכין מערב יום טוב

ובשועה"ר (שם ס"ה) נקיט בפשטות דאיסורו הוא מדרבנן, וכטעם המהרי"ל שמקורו ברמב"ם, אמנם במ"ב (שעה"צ ס"ק י"ב) חשש קצת להאומרים שהוא מה"ת. מקורו. במס' שבת (קלד א) לענין סינון החרדל דמבואר שם דכיון שאפשר לעשותן מעריו"ט אסור ביום טוב, וכמו שהאריך בזה הפר"ח דמשם מקורו. וכ"כ הריטב"א (שם), וכ"כ הרמב"ן והרשב"א (שבת צה א)..

רמב"ם הלכות יום טוב פרק א הלכה ח / מה הותר באוכל נפש עצמו

אבל לשין ואופין ושוחטין ומבשלין ביום טוב, שאם עשה אלו מבערב יש בכך הפסד או חסרון טעם, שאין לחם חס או תבשיל שבשל היום כלחם שנאפה מאמש וכתבשיל שנתבשל מאמש, ולא בשר שנשחט היום כבשר שנשחט מאמש, וכן כל כיוצא באלו, וכן מכשירי אוכל נפש שיש בהן חסרון אם נעשו מבערב עושין אותן ביום טוב, כגון שחיקת תבלין וכיוצא בהן.

מעשה רקח הלכות יום טוב פרק א הלכה ח

או תבשיל שבשל. נוסח אחר כת"י או תבשיל שנתבשל. ומ"ש ולא בשר שנשחט וכו' אף דבזמנינו אינו כן צ"ל או שנשתנה מזג הטבע כמ"ש התוספות במו"ק דף י"א או שהדבר תלוי במזג המקומות. שוב מצאתי לרש"י ז"ל בריש אין צדין שכתב דשחיטה אי אפשר מערב יום טוב דחיישינן למכמר בשרא פן יתחמם ויסריח וכו' והוא מהש"ס עיין שם.

מה הדין במציאות שלנו - ששומרים בקירור ורוב האנשים אינם מבחינים בטעם שונה – האם ניתן להתיר שחיטה

?

שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תצה סעיף א – ב

כל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביום טוב, חוץ ממלאכת אוכל נפש, וחוץ מהוצאה והבערה וכן מכשירי אוכל נפש שלא אפשר לעשותה מאתמול. הגה: ויש מחמירין אפילו באוכל נפש עצמו כל שאינו מפיג טעם כלל אם עשאו מערב יום טוב (א"ז ומהרי"ל); מיהו אם לא עשאו מערב יום טוב ויש בו צורך י"ט, מותר לעשותו ע"י שינוי (סמ"ג ור"ן).

מגן אברהם סימן תצה ס"ק ב

ויש מחמירים. ומה"ט יש לבשל פירות היבשים קודם י"ט שהם טובים יותר כשנתבשלו מאתמול (שלי"ה):

לבוש אורח חיים סימן תצה סעיף א

הג"ה והטעם משום גזירה שמא יניח אדם מלאכתו שאפשר לעשות מערב יום טוב ליו"ט, ונמצא יום טוב כולו הולך בעשיות אותן מלאכות, וימנע משמחת יום טוב ולא יהיה לו פנאי לאכול.

משנה ברורה סימן תצה ס"ק ז

(ז) ויש מחמירין וכו' - מדרבנן כדי שלא יעבור עליו כל היום במלאכות וימנע משמחת יום טוב.
(מה דינו של מי שתחביבו 'לבשל' - האם לו נוכל להתיר - והשווה לדין המשחקים לעיל)

משנה ברורה סימן תצה ס"ק ח / ודבר שטוב יותר להכינו מראש

(ח) כל שאינו מפיג - דלישה ואפיה ושחיטה ובישול אם עשאו בעיו"ט יש בהם חסרון טעם שאין לחם שנילוש ונאפה היום כלחם שנילוש ונאפה מאתמול ולא תבשיל שנתבשל היום כתבשיל שנתבשל מאתמול ולא בשר שנשחט היום כבשר שנשחט מאתמול, ולהכי לא גזרו בהם. אבל דבר שאין בו קלקול טעם והפסד אם נעשה מאתמול ל"ל לעשות ביום טוב וכתבו האחרונים דנקטינן למעשה כסברא זו. וכתבו עוד דלפי דעה זו אסור ללוש ביום טוב וורמזליין (שקורין לאקשיין) שאפשר הנילושים מבע"י טובים ביותר וכן אסור לבשל פירות יבשים ביום טוב שהוא ידוע שהמבושלים מעיו"ט טובים הם יותר לאכילה אח"כ ביום טוב מיהו אם לא היה לו שהות מקודם לבשל וכש"כ כשלא היה לו הפירות מקודם בודאי מותר לבשלם ביום טוב וכן לענין לישה הנ"ל.

שמירת שבת בהלכתה מבוא פרק ג אות יב

יכל אוכל - נפש אשר טעמו לא יפוג כלל אם יכין אותו מבעוד - יום, יש לעשות מלאכתו בערב - יום טוב. ולכן יש לבשל פירות יבשים, למשל, מבעוד - יום. שכח או לא היתה לו שהות לעשות מלאכות אלה מבעוד - יום, יעשה אותן ביום טוב ע"י שינוי. ונחלקו אחרונים, אם לכתחילה מותר להמתין כדי לעשות ביום טוב ע"י שינוי, ומכל - מקום, אם לא היה לו פנאי בערב - יום טוב, ודאי שיש לסמוך על המקילים. ואם לא עשאו בערב - יום טוב מחמת אונס, מותר לעשות ביום טוב אפילו בלא שינוי.

שמירת שבת בהלכתה מבוא - הערות פרק ג

סי' תצה סעי' א ברמ"א, ע"ש במ"ב ס"ק ז ובשעה"צ ס"ק ח, וראה בהערה הקודמת בשם רש"י, ולכאורה כן משמע ברמב"ם פ"א מה' יום טוב ה"ה. וי"ל דאף שבוה"ז ניתן לשמור את האוכל במקרה ולא יפוג טעמו, מ"מ, כיון דבימי חז"ל היה מפיג טעמו, מותר לבשלו ביום טוב.
נסה לבאר מדוע לא נשתנה הדין במציאות שלנו ?

כתב עת: זרע יעקב, דיני תיקון מלאכת אוכל נפש ביום טוב

מאכלים המשתמרים היטב במקרה - יש להחמיר, שהרי דרך כל אדם הוא כן (ע"י מ"ב סי' תק"ד שעה"צ ס"ק ל"ג), ולכן בדגים או ביצים וכדומה שדרכם לאכול כשהם קר יש להחמיר.

שו"ת באר משה (שטרן) חלק ח סימן רבה

שאלת הרמ"א בסימן תצ"ה סעיף א' פסק שאפילו באוכל נפש עצמו כל שאינו מפיג טעם כלל אם עשאו מערב יום טוב יש מחמירין לעשותו בערב יום טוב ובדיעבד ביום טוב עם איזה שינוי. ויש לעיין דהיום שכל אחד יש לו מקרה בביתו ואפשר להכין הרבה מאכלים מערב יום טוב ולשומם לתוכו ולא יפוג טעמו כלל וכלל עד יום טוב (עכ"פ עד יום טוב ראשון), ולכן לכאורה דברים אלו יהיה צריך לכתחלה לעשותם מערב יום טוב, ובדיעבד יעשה אותם ביום טוב ע"י איזה שינוי. ועוד אף אם יעשה אותם מערב יום טוב מ"מ ביום טוב ודאי יחממם על האש קודם הסעודה עם מים או שמן וכדומה, וא"כ יהיה מותר לו לבשלם מתחלה ביום טוב, משום שאין בבישולם מתחילה יותר טורח מחממתם.

תשובה ברוב אוכלים אינו דומה כלל מאכל חם שנתבשל היום ונאכל תיכף אחר הבישול, למאכל שנתבשל אתמול ונתקרר במקרה ושוב מחממים אותו עוה"פ, (ועיין לעיל סי' רכד). ואין ספק כלל ששרי לבשל ביום טוב וא"צ להכין מעיו"ט ולהניחם במקרה ושוב לחממו ביום טוב עוה"פ, ואינו עולה על הדעת להחמיר והמחמיר בכל אוכלים אינו אלא מהמתמיהים וחסרון ידיעה גורם החומרה לבטל עונג יום טוב, והחומרה אינו חומרה אלא קולא ביטול עונג יום טוב. ורק בקצת אוכלים הידועים לכל שטובים כך או אחר חימום כמו שנעשו היום ביום טוב כתבתי לעיל (סי' רכ"ד) שיכינו אותם מעיו"ט עיין שם.

כתב עת: זרע יעקב, דיני תיקון מלאכת אוכל נפש ביום טוב - הערות הערה ב

ואין אומרים בזה שלא נשתנה מימי חז"ל, דיעויין בשו"ע קו"א תצ"ט סק"ג דרך כשהדגישו איזה מציאות בפרטות אומרים כן וכהנידון שם, משא"כ בני"ד הרי חילקו הדבר בכל מצב.

שמירת שבת בהלכתה מבוא - הערות פרק ג הערה (כז)

(כז) סי' תצה מ"ב ס"ק ח, והא דלא הצריכו גם להחם מים מבעו"ט ולהשאירם ע"ג האש, והרי טעמם אינו פג, שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דמכיון שיש בכך משום חסרון כיס, כשהגז דולק כל הזמן, וגם המים הולכים ומתחסרים, ועוד, לפי שאין קבע לשתייה, מותר להחם אף ביום טוב ואף בלא שינוי.

שו"ת באר משה (שטרן) חלק ח סימן רכד / אם יכין מערב יו"ט ויחמם שוב ביו"ט - האם יש להקפיד להכין מראש

הנה דעת הרמ"א לאסור לעשות ביום טוב אפילו אוכל נפש עצמו, כל שאינו מפיג טעם כלל אם עשאו מעיו"ט, הכנה"ג בהגב"י (אות ד' וה') הביא מכמה רבונות שס"ל כן, וכי "מי יכול להורות היתר נגד הני רבונות דאסרי", וגם הספרדים קיבלו דינו של הרמ"א כי המחבר בשו"ע לא הודיע דעתו בבירור עיין שם בכנה"ג במאמר ובברכ"י סק"ב. וטעם האוסרים כ' בשו"ע הרב (ס"ז וכ"ה בהגהו' הלבנו"ש) משום גזירה שמא יניח אדם מלאכות שאפשר לעשותן מעיו"ט ליו"ט, ונמצא יום טוב כולו הולך בעשיית אותן מלאכות וימנע משמחת יום טוב, לפי"ז בודאי כל מה שאפשר להכין מעיו"ט הגם שצריך לחממם ביום טוב והמאכל או מעשה האפי' טוב אחר החימום ממש כמו אם הי' מתחלת עשייתו, בודאי "נכון" אם אפשר להכין מעיו"ט ולחממם ביום טוב, כי בכה"ג מתמעט ממלאכת יום טוב הרבה הרבה כמובן. וסברא ישרה זו כתובה בפרמ"ג בא"א סק"ג והוא פשוט. ועיין בשו"ע הרב (ס"ה בשם הרמב"ם פ"א מה' יום טוב הלי"ח).

ובשאר מאכלים שאפשר להכין מעיו"ט ולשימם במקרר ולא יפיגו טעמם כלל וכלל לא, ויהי טעמם ממש כמו שעשו עתה ביום טוב (ועיין לקמן סי' רכ"ה), בודאי נכון מאוד וגם חיובא הוא להכין כל אלו מעיו"ט ולשימם במקרר, אולם אם אי אפשר לשימם במקרר מעיו"ט כי אין מקום במקרר אינו מחוייב לקנות מקרר אחר, כי פ"י מכשירי אוכל נפש שלא הי' אפשר לעשותן בעיו"ט, אין הפי' שלא הי' אפשר להכין כלל, אלא שהי' אתמול טרוד ולא עלתה בידו כמו שפרש"י (ביצה כ"ח ב' הובא בשו"ע הרב סעי' ד'), כמו כן או"י נפש דאפשר לעשותן מעיו"ט כי אינם נפגמים כלל במקרר, עכ"ז אם אין מקום במקרר הוי בגדר א"א לעשותן מעיו"ט דכמו שהטרדה פוטר כמו כן מחוסר מקום פוטר. ועוד מה שכי' שאם לא הכין אז שרי בדיעבד ע"י שינוי, זה אינו, אלא דשרי לכתחלה ע"י שינוי דכל שלא הכין מעיו"ט כל אלו שאינם מפיגין כלל והניחן לעשותן ביום טוב, ע"י שינוי מותר לכתחילה, כמו שכי' המג"א סק"ג, ואל"י רבה סק"ז יח', ומ"ב סק"ט, חיי"א כלל פ"ה ס"ז וס"י, אבל דע שגם אם שכח או שהי' טרוד מאוד בעיו"ט ולא הכין כל מה שהי' אפשר להכין מטעמא שאינן מפיגין טעמן כלל, צריך לעשותן בדרך שינוי, כי שכחה והטרדות אינן אונס שיהי' שרי לעשותן בלא שינוי (כ"כ בשו"ע הרב סעי' ה'). וכעת מצאתי בתשו' חלקת יעקב (ח"ב סי' פ"ה) מענייני אלו ולהלכה נטיתי מדבריו בכמה ענינים והרבה יש לפלפל בדבריו וכעת אין הפנאי מסכים.

שולחן ערוך הרב אורח חיים קונטרס אחרון סימן תקי הערה ב

ואין להקשות לפי מ"ש לעיל דלרמ"א היכא דאפשר לו לברור מערב יום טוב אסור לברור ביום טוב, א"כ ביום טוב עצמו אם אפשר בלא חילול יום טוב, דהיינו שימתין עד זמן אכילה אם אוכלם חיים ויברור אוכל מתוך הפסולת בענין שאפילו בשבת מותר, למה נתיר לו לברור לבו ביום לחלל יום טוב במה שאפשר זולתו? לא קשה מידי, דודאי מלאכת אוכל נפש הותרה לגמרי ביום טוב כמו שכתב הר"ן בפ"ב ע"ש, ואין אומרים יום טוב דחוי אצל מלאכת אוכל נפש, שהרי האכילה אינה כל כך מצוה גדולה שתדחה עשה ולא תעשה דיו"ט, אלא על כרחך יום טוב הותרה לגמרי לצורך אכילה וא"כ לא מהדרין כלל אהתירא, כדאמרינן בפרק קמא דיומא לענין טומאה שהותרה בציבור. אלא דאם אפשר לעשותה מערב יום טוב אסור מדברי סופרים, כדי שלא יניח כל המלאכות ליו"ט שהוא יום בטל ונמצא כל היום עוסק במלאכתו ובטל משמחת יום טוב,

ילקוט יוסף קצוש"ע אורח חיים סימן תצה - מלאכות האסורות והמותרות ביו"ט סעיף ד

אוכל נפש שאינו מפיג טעם כלל אילו נעשה מערב יום טוב לצורך יום טוב, אף על פי כן מותר לעשותו או לבשלו ביום טוב, ומכל מקום נכון להחמיר לכתחילה לעשות מערב יום טוב. ולכן עוגה שאפשר לאפותה מערב יום טוב, וכן בישול פירות יבשים [קומפוט], ועשיית מיני מרקחת [ריבה], נכון להכניס מערב יום טוב. אך אם לא עשאו מבעוד יום, מן הדין מותר לעשותם ביום טוב, ובלבד שעושה מהם שיעור מועט לצורך אכילה בו ביום, ומ"מ אם אפשר לעשותם ביום טוב על ידי שינוי נכון שישנה בהם. ומכשירי אוכל נפש שאפשר לעשותם מערב יום טוב, אסור לעשותם ביום טוב. והאשכנזים מחמירים בזה אף לענין אוכל נפש שאפשר לעשות מערב יום טוב ואינו מפיג טעמו, שלא לעשותו ביום טוב. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תנב. הליכות עולם ח"ב עמוד ה']. חזון עובדיה על יום טוב עמוד ח'.

שו"ת בית שלמה חלק אורח חיים סימן קנ

בענין עצרת שחל ביום א', מה יעשו לגבי השחיטה לצורך היו"ט אם שרי ביום טוב עצמו, ובענין שחיטת בשר ביום טוב ע"י הערמה סקאלא. יום ג' כ"א מנחם אב תר"ז לפ"ק. נדרשתי לאשר שאלוני הרבני הוותיק מ' חיים שו"ב מקהילת שטיפונעשט, אשר בשנה העברה שנת תר"ו שחל חג העצרת ביום א', שאל הבעל טאקסע דשם להשו"ב השני דשם ר' ישראל קודם החג, איך יתנהגו בעסק השחיטה ביום טוב מחמת שהוא חל אחר השבת. והשיב לו שישחטו הכל לצורך יום טוב ביום טוב עצמו, והשו"ב ר"ח הנ"ל עמד ואמר שמעולם לא ראה בכל מקומותינו וגלילותינו שישחטו בהמה ביום טוב. וגם שהיה מקדם שו"ב בעיר גדולה ולא ראה כזאת, והשו"ב ר"י הלעיג עליו ואמר שדין פשוט הוא שמותר לשחוט ביום טוב, ועל ידי כפיית הבעל טאקסע, הוכרח גם הוא לשחוט ביום טוב איזה טלאים, כי אמר לו שר"י השו"ב אומר שהיתר גמור הוא, ור"י שחט שאר הכבשים, עד שעלה סכום הכבשים והטלאים ששחטו ביום טוב ראשון יותר משמונים, ונמכרו באיטליז בפרהסיא ביום החג, ע"י עכו"ם ששקל הבשר לאחדים ונמכר ליהודים, וגם מלחו העורות ביום טוב על ידי עכו"ם. שוב אירע שם מעשה בשביעי של פסח העבר דנא, קודם תפלת מנחה קרא אותו הבעל טאקסע, לשחוט פרה ולא רצה לילך, ושאל להמורה והשיב המורה שיקחו חתיכה כחל ממנה לאכול ביום טוב ועל ידי זה מותר לשחוט בהערמה. ועל ידי כפיית הבעל טאקסע על פי הוראת הרב, הוכרח לשחוט, ולא רצה הבעל טקסא למכור הבשר ההוא לשום ישראל, כי שחט הבהמה לצורך עכו"ם, על כן שאלני הרבני מ' חיים הנ"ל, לחוות דעתי בשתי עובדות הנ"ל, אי אריך למיעבד הכי.

תשובה. נשתוממתי על המראה על הפרצה אשר נעשה, הלא כתב רש"ל (יש"ש פ"ד, סי' יט) דהאידינא אין נוהגין במקומינו לשחוט שום בהמה ביום טוב, אפילו היכא דלא שכיחי טריפות ע"כ. ובאמת כן הוא המנהג בכל גלילותינו, אשר מעולם לא ראינו ולא שמענו שישחטו בהמה ביום טוב... ואף שהמג"א (סי' תצח, סקט"ז) הביא דברי רש"י הנ"ל, וסיים וז"ל דכשצריך לה ביום טוב יש להקל וכו' ע"ש, היינו ודאי באופן שיש בזה צורך גדול ליו"ט, כגון שעל ידי איזה אונס לא הכינו בשר מערב יום טוב, או כגון שאירע איזה שאלה שנטרף הבשר שהכינו מערב יום טוב, על כן בשביל שמחת יום טוב כתב המג"א דאף האידינא יש להקל בכחאי גונא דלא נהגו בכחאי גונא, דלא שכיח באמת שיארע בכזה.

אבל לא כהוראת השוחט הזה לכוון מלאכתו ביום טוב עצמו, לשחוט ביום טוב כדי שיאכל בשר היוצא מבית הטביחה. הנה ודאי בכחאי גונא קבלו עליהם איסור בגלילות אלו, כידוע ומפורסם שאחד הוא השוחט הזה שנפרץ הדבר שם על ידו, ואל יהיה חלקנו עמו. לך ראה מה עלתה בם שעל ידי שנפרץ הדבר, הנה באו לידי עבירות שנמכר הבשר במשקל, שודאי איסור גמור הוא כמבואר בש"ס ופוסקים ושי"ע (סי' תק), ואף שבתשובת נודע ביהודה (מה"ת חא"ח סי' צה) התיר בקצב אינו יהודי ששחט השוחט בהמה בערב יום טוב, והקצב ההוא לא רצה למכור מהבשר עד יום טוב, מחמת שיום אידם חל בערב יום טוב, והתיר לקנות ממנו ביום טוב אף שמכר במשקל ע"ש. היינו מטעם שכתב שם שיהודי הקונה, אינו אומר לו לשקול, רק מודיע כמה צריך. ודבר זה מותר, כמבואר במג"א (סי' תק, סק"ו), והעכו"ם ששוקל לדעתיה דנפשיה קעביד.

אף בזה כתב שם שבעת שנושאים הקונים הבשר מהאיטליז, יכסו הבשר בנשאים ברחוב, משום זלזול יום טוב ע"ש. וגם שם היה מחמת אין ברירה, כמבואר שם שהקצבים כולם היו עכו"ם. אבל בנידון דידן שהמוכר גם כן הוא יהודי, ועושה מלאכתו על ידי עכו"ם, דהא הבשר של יהודי הוא, והעכו"ם השוקל שליחותיה דאסור קעביד, על כן ודאי דאיסור גמור הוא, וגם העורות שמלחו על ידי עכו"ם, הנה לא מיבעי אס מלחו אותם מליחה רכה קצת, אפילו מליחת צלי כעין קדירה עיין בש"ס (ביצה ד"א) דודאי אם היה נעשה על ידי ישראל, יש בזה לאו דאורייתא, דזהו חד מאבות מלאכות המבואר במשנה (פרק כלל גדול) דבשבת כרת ונסקל, וביו"ט בלא תעשה. ואם עשה כן על ידי עכו"ם הוי שבות דאורייתא, ואף אם מלחו רק מליחה קצת, עכ"פ על ידי עכו"ם יש שבות דשבות ואסור. והרי לא התירו בש"ס ושי"ע למלוח העור כלל, רק שימלח בשר על גבי העור מליחה קלה, כדרך שמולחין לצלי, ואף בזה גמגם המג"א (סוף סי' תצט) דבזמן הזה יש לאסור. אבל למלוח העור לבד, פשיטא דאסור בכל ענין, אף על ידי עכו"ם. וברור בעיני שמטעם כל המכשולות האלו, החמירו הגאונים שלפנינו והנהיגו בכל גלילותינו שלא לשחוט שום בהמה ביום טוב, ובודאי מנהג וותיקין הוא, אשר נתפשט בכל גלילותינו, שנעשה משום גדר וסייג לתורה, אשר לדעת רוב הפוסקים אין לו התרה. והמג"א שכתב דלצורך יום טוב יש להקל, היינו לצורך גדול כענין שכתבנו למעלה, כמו שהעתיקו האחרונים דברי המג"א. וצריך לומר דבכחאי גונא לא קבילו עלייהו מתחלה, כמו שכתב המג"א בכחאי גונא בכמה דוכתי. אבל זולת זה, ישתקע הדבר.

והעובדא השנית אשר אמר ר"ח הנ"ל, שנעשה על ידי המורה בשביעי של פסח, הנה אם כי לית לי ביה היכרא בזה, לפלא בעיני, אם כך הורה טעה בדבר שתינוקות של בית רבן יודעים, שאחר אכילה אסור להערים, כמבואר באחרונים (סי' תקג). ולדעת כמה מחברים אף בדיעבד אסור הבשר, כשהערים אחר אכילת שחרית, אף אם אכל ממנו כזית. ואף שקיי"ל להקל בדיעבד כשאכל ממנה, אבל לכתחלה פשיטא דאסור בכל האחרונים שם. ועיין בעבודת הקדש להרשב"א, ובהרב המגיד (פ"א מהלכות יום טוב ה"ב), ובעטרת זקנים (סי' תצח, ס"ו), מכל שכן בכחאי גונא שבאמת שחט כל הבהמה לצורך עכו"ם, דודאי אסור להערים בכל ענין.

על כן לבי לחוקקי ישראל, אחר שנפרצה פרצה רבה כזו בקהלה זו, בעסק השחיטה ביום טוב, עליהם מוטל לגזור פרצה זו להרעיש בגזירה חמורה, שינהגו כמו בכל ערי ישראל שבכל גלילותינו, שלא ישחטו שום בהמה ביום טוב. רק באם יארע דרך מקרה, שיהיה צורך גדול ליו"ט, כאשר כתבנו, ודבר זה לא שכיח כלל, כאשר לא שמעתי שבא לידי כך. אבל זולת זה לא ישחט שום בהמה ביום טוב כלל וכלל, ובזה יתענגו על רוב שלום, דברי הכותב לאמיתה של תורה.

שלמה במוהר"י חונפה"ק סקאלא

לפני כ 20 התעוררה בעיה של הימצאות תולעים במי השתיה בניו יורק ופוסקים הורו לסננם (פילטר מיוחד בברז),

עלתה השאלה, וכיון שמים לא מפיגים טעמם לכאורה יש לדרוש לסנן הכל לפני יום טוב, ולא להתיר לברור

בשבת עצמה (ואכמ"ל בעצם דין הסינון) - ולקמן :

באור ישראל מא עמ"ע' כתב הרב שלמה הכהן גראס בענין וחידוש:

מתבאר מדבריו _=הרמב"ם לעיל) דכל עיקר ענין הגזירה הוא כדי שלא יהא טרוד כל היום טוב במלאכות וזה שייך בברירת המאכלים או בבישול כל מיני רברים שעל ידן ילך כל היום טוב בעשיית מלאכה ולכן חייבו חכמים להקדימן ולעשותן מעיו"ט. משא"כ בנידן דידן, אדרבה דרך אם יעשה סינון המים בעיו"ט תהיה זאת מלאכה גדולה וקשה לסנן המיפסולהכנים בכלים הרבה, משא"כ ביו"ט עצמו לא יהא לו שוב מלאכה כלל מאחר שבימינו מסודר בכל בית ברזים עם מים מוכנים בכל עת שצריך ואין שום מעשה מלאכה כלל כי הסינון נעשה מעצמו בשעה שלוקח מים ובודאי מסתברא דבאופן זה לא היתה גזירת חכמים כלל כי חז"ל רצו למנוע המלאכה ביו"ט ויעשה מלאכה עצמה בעיו"ט, אבל בודאי לא הצריכו לעשות מלאכה גדולה בעיו"ט כשאינו מונע על ידה שום טירחה ועבודה גדולה ביו"ט עצמו ודוק כי הוא סברא נכונה